

הנבחרת

נכה זה כשמאבקי כוחות ואגו מנצחים את האינטרס הציבורי והצרכני

הרגולטורים של משרדי התקשורת והאוצר נלחמו במנכ"ל שלמה פילבר רק משום שסברו שהוא שליחם של נתניהו ובזק. התוצאה: נזק של מיליארדים למשק, וסעיפים בכתב האיטום בתיק 4000

אלי ציפורי 07:18 04/07/2020 10 דק' קריאה

תגיות: שלמה פילבר / תיק 4000

שלמה פילבר (צילום: אבשלום ששוני)

1. בנובמבר 2018 סיפק עופר רז-דורו, סמנכ"ל כלכלה במשרד התקשורת, ראיון שבו הבטיח הרים ונבעות: "אנחנו עובדים במלוא המרץ כדי לייצר לבזק את האיומים התחרותיים", הוא התפאר, "כך שהיא לא תוכל להרשות לעצמה להישאר עם רשת הנחושת שלה בלבד. אנחנו נקים לתחייה את IBC (מיזם הסיבים האופטיים - אי"צ) ואנחנו נדחף ונמצא אמצעים נוספים. יש לנו ארגז כלים מגוון מאוד כאשר מדובר בתחרות, ואנחנו נביא את זה שב־2019 תודלק הרשת. אין דרך אחרת, לשם אנחנו הולכים. המשרד יכנס עם הראש בקיר עד שזה יקרה".

אז נכה, רשת הסיבים האופטיים של בזק ממש לא הודלקה ב־2019, אבל מה שקרה הוא שמשרד התקשורת אכן המשיך להיכנס עם הראש בקיר (עם בזק), עד שהוא הבין שהוא ממשיך לדפוק את הצרכנים ולא את בזק. ואז הגיעה שורת החלטות שבהן משרד התקשורת שידר שהזמן דוחק, הפיגור בפרישת התשתיות הפך לענקי, והגיעה העת לדחוף את החברות לעשות זאת באמצעות תמריצים.

או אז, רק לפני כעשרה ימים, התפייט רז-דורו במאמר על ההתנהלות של משרד התקשורת, והודה: "שוק האינטרנט עמד בפני שוקת שבורה מבחינת שדרוג רשתות האינטרנט", ועל כן, "לאחר בחינה מחודשת של מצב התחרות בשוק, ובראי צרכי התקשורת העתידיים, גיבש משרד התקשורת 'מתווה

טיבים - וזהו טו אסטו טגינו / וווי או וושו / קפיצונ מו גו טכנו וגיתו ונוונו וושונו פענו בעשו וונו שנים... החובה האוניברסלית שנקבעה בעבר לבזק ולהוט אינה מתאימה למצב שבו חברה עומדת בפני החלטת ההשקעה הגדולה ביותר שלה זה עשרות שנים לפרוש רשת חדשה... בהשוואת בינלאומיות לא נמצאה חובה דומה על חברה עסקית".

סליחה? המאמר המביך הזה הוא על גבול הלא ייאמן. במקום לומר: "סליחה, טעינו, עכשיו אנחנו נותנים גז ומוציאים את הראש שלנו מהקיר", רדדרור מצטדק והופך את הקערה על פיה - כאילו הם האבירים שדוחפים לשדרוג התשתיות. האמת היא הפוכה לגמרי: רדדרור וקודמו בתפקיד, הן לבאות, כמו אבי ברנר, לשעבר מנכ"ל משרד התקשורת, כמו רגולטורים אחרים במשרדי התקשורת והאוצר, אחראים לנזק של עשרות מיליארדי שקלים למשק הישראלי. בשבילי, הם אלו שצריכים לשאת באחריות בגין "הפרת אמונים" כלפי הציבור.

• האם חובה לשלב פעילות גופנית במהלך הדיאטה? מאיה רוזמן מייצעת

רדדרור אינו יכול להתראיין ולהגיד א' ואחר כך להגיד ב', רק כי זה לא ממש הסתדר לו. הסימביוזה ההרסנית של פקידים שיש להם את מלוא הסמכות, אבל אפס אחריות למחדלים שלהם, הקשרים התת-קרקעיים בין הפקידים הללו ובין גורמים בתקשורת שעסוקים ביחסי תן וקח פסולים - לא מקדמים כלל את האינטרס הציבורי. לכל היותר הם מקדמים אך ורק את האינטרס האישי של כמה פקידים שיכורי כוח ונטולי הבנה עסקית. ההתנהלות הדווקאית, החלמאית והמעוותת היא זו ש"בנתה" בצורה מיותרת את תיק 4000 - אג'נדות נגד האינטרס הציבורי של פקידים שהסתנוורו מכוחם וגרמו נזק עצום לתשתיות התקשורת בישראל.

2. מאז המאמר פה לפני שבועיים על העברת המסרים [משלמה פילבר](#) (לשעבר מנכ"ל משרד התקשורת והיום עד מדינה בתיק 4000) למי שמכונים "גורמי מקצוע", לעיתונאים ואף לפרקליטות - שהגישה כתב אישום חמור בתיק 4000 - עד המדינה ממשיך לחדד את מסריו ואף להחריף אותם. הוא סונט בלעג ב"גורמי המקצוע" שטעו שוב ושוב, בשורת "עיתונאים" שעשו, לדבריו, פליק-פלאק, סלטה ובורג לאחר. אם זאת הייתה מילה מול מילה בדיון תיאורטי, זה לא היה צריך לעניין איש. אבל כשסדרת החלטות של משרד התקשורת, חלקן כבר ממוסמכות והאחרות מתנבשות, עומדת לחלוטין לצדו של פילבר - זאת דרמה ענקית, שהיא רק קצה הקרחון בחשיפת האמת. במאמר הקודם התמקדתי בטלפוניה הסיטונאית, אותה רפורמת פיקציה שעומדת כסעיף אישום בתיק 4000 - שבה התקבלה עמדתה של בזק, לאחר שנים של התפלפלויות.

בעדכן המסרים האחרון שלו הגדיל פילבר לעשות, ואמר: "בטלפוניה הסיטונאית, בבאנדל ההפוך, בתמריצים להשקעות בפרישת סיבים אופטיים - השניים הראשונים כבר קרסו לתוך עצמם, והשלישי בדיונים בימים אלה ממש". כשפילבר אומר למעשה על שניים מתוך שלושה סעיפי אישום בתיק 4000 (טלפוניה סיטונאית וסיבים אופטיים שהוצגו כ"הטבה") שהם קרסו לתוך עצמם, זה לא דבר שצריך להקל בו ראש. זה עניין דרמטי.

שוק התקשורת מבוסס על השקעה בתשתיות כמו חשמל, מים וביוב. בלי השקעה בתשתיות, אין צמיחה בריאה, וזה מתגלגל לפגיעה בשירותים לצרכן ולפגיעה באינטרס הציבורי. המוטו הצודק של פילבר היה קידום התשתיות וסגירת פערים בתשתיות תקשורת, לנוכח הפיגור העצום בהשוואה לעולם. המוטו של שאר הפקידים היה: נלך איתו ראש בראש, כי הוא לכאורה שליח של נתניהו. נוצרה מערכת יחסים עכורה מאוד בין פילבר לבין אמיר לוי, לשעבר ראש אגף התקציבים באוצר. אל לוי הצטרף לבאות, סמנכ"ל כלכלה במשרד התקשורת - ושניהם אמרו לפילבר 'לא' על כל מה שתכנן ושמו לו מקלות בנגלים, הכל בשם "המקצועיות", כביכול.

כדי לעשות סדר בכל עניין "המקצועיות" בחרתי להתמקד הפעם בשלושה נושאים שהוצפו לאחרונה דרך החלטות משרד התקשורת ולבדוק מה הוחלט, אילו תפיסות או החלטות קידם בזמנו פילבר וחסף באבי אביו, מי קידם או ניסה לקדם באמת את האינטרס הצרכני, מי גרם לצרכנים נזק אדיר, ואיזה פער יש בין החלטות שמתקבלות עתה להחלטות שהוביל פילבר, שרובן טורפדו בגלל אופוזיציה במשרד התקשורת ובמשרד האוצר.

בזק (צילום: יהונתן שאול)

3. סיבים אופטיים מה זה? היתרון המרכזי של סיב אופטי על פני נחושת (התשתית הקיימת של בזק היום) הוא האפשרות להעביר קצבים גבוהים יותר. המשמעות: מהירויות גלישה גבוהות הרבה יותר, שמתגלגלות כמובן ליעילות, לצמיחה משקית וכדומה. ישראל מצויה בפיגור עצום בכל התחום של תשתיות תקשורת.

מה היה לפני כן? שממה, כמעט שום כלום. משרד התקשורת מרח את הזמן במשך שנים, וכל ההשקעה בתשתיות נתקעה ואיתה השירות לצרכנים. האבסורד הוא שבזק זרמה עם פילבר והסכימה לפרישה אוניברסלית. עוד אבסורד הוא שבזק החלה לפרוש סיבים אופטיים החל משנת 2013, אבל לא "הדליקה" רק בגלל הרגולטור. עד לסוף שנת 2019 פרשה בזק ישירות לכ-120 אלף מבנים, ובאזורים מסוימים לנקודה במרכזה של קבוצת מבנים. החברה מעריכה את פוטנציאל החיבור שלה לעד כ-1.5 מיליון משקי בית ובתי עסק. זהו פוטנציאל עצום לקידמה טכנולוגית, שנחנק עד עתה אך ורק בגלל רגולציה עקומה.

מה פילבר הציע? לקדם את פרישת הסיבים האופטיים בידי בזק, ובד בבד לקדם את ביטול ההפרדה המבנית (מבנה אנכרוניסטי שלא מאפשר לבזק לתקשר עם חברות-בנות שלה). פילבר הציע שההפרדה המבנית תבוטל, בכפוף להתחייבות החברה להשקעה בתשתית הסיבים האופטיים, מתוך כוונה להשיק את השירות כבר ב-2017, לקבוע תוכנית פרישה מואצת של 76% מבתי האב בתוך שלוש שנים ולהשלים את חובת הפרישה האוניברסלית המלאה בעתיד. הצעתו כמובן נחנקה בעודה באיבה, מפני שהאופוזיציה נגדו, בשיתוף פעולה עם גורמים בתקשורת, הרעישה עולמות שהוא מושחת ושיש פה הטבות לבזק.

מה הוחלט לאחרונה? לערוך שימוע לבזק, בצעד שמגלם הטבות משמעותיות הרבה יותר בעניין פרישת הסיבים האופטיים מהצעת פילבר. העיקרון שמנחה פתאום את משרד התקשורת הוא מתן תמריצים לחברות שפורשות, תוך התגמשות (בייחוד לעומת העבר) בשני גורמים מרכזיים: היקף הפרישה וקצב הפרישה.

בתמצית, לפי ההסדר המתגבש, תחולק הארץ ל"אזורים סטטיסטיים", ובזק תוכל לבחור את האזורים הסטטיסטיים שבהם תפרוש ותפעיל רשת סיבים אופטיים לכלל משקי הבית המתגוררים בהם. הודעה על האזורים שתבחר החברה תעוגן ברגולציה ותחייב את החברה, בעת שהפרישה באזורים אלו תושלם בתוך חמש שנים. בד בבד תוקם קרן שתעניק תמריצים כספיים לפרישת רשת סיבים אופטיים באזורים שאותם לא תבחר בזק, והקרן תקצה כספים באמצעות הליכים תחרותיים, שהזוכים בהם ייקבעו על בסיס ההצעות הנמוכות ביותר לפרישה למשקי הבית. הקרן תמומן באמצעות תשלומים שנתיים בגובה של מיליון שקלים מכל משקי בית שבו תפעיל רשת סיבים אופטיים. כלומר עוד נהיה ממשלתי

של רוצי ארוח מוחלטם השנונית של בעלי הדין שינונית לפי חוק והמקשות כלומר עדין ניהול ממשלתי לאיזושהי קרן - ואבדנו.

שימו לב: לפי ההסדר המתגבש, בזק למעשה תפרוש איפה שהיא רוצה, בעוד בהצעת פילבר - שמכור עוררה את זעמם של התקשורת ושל הרגולטורים במשרד התקשורת - הייתה התחייבות לפרישה אוניברסלית בעתיד. הבדל דרמטי. חשוב לציין כי לבזק ולמתחרותיה כדאי מאוד מבחינה כלכלית לחבר רביקומות במרכזי הערים וכמובן לא באזורים נידחים. הפתרון שמציעים כרגע לאזורים כאלו הוא בסגנון של "אם ואולי", ולפי הניסיון הקודם (למשל, הוט), יש סיכוי שאזורים מסוימים בישראל לא יחברו כלל.

תסריט בהחלט הגיוני הוא תחרות עזה במקומות "שוויים" ו"חזקים" במרכז הארץ, על בניינים רביקומות - תחרות בין בזק, הוט, סלקום ופרטנר. ואיפה לא יהיה אף אחד? בפריפריה, במקומות שבהם אף אחד לא רוצה לפרוש. שוב דופקים את החלשים. אגב, אם מתווה פילבר היה מתקבל ומיושם, גם להוט היו היום סיבים לבתים וכן היה שוק סיטונאי על הרשת שלה, ונוסף לכך אף שירותי טלוויזיה לכל עם ישראל, גם במקומות שבהם היא לא פרושה. מה עשו "חכמי הדור", גאוני הרגולציה הישראלית? הציעו לבטל לחלוטין את הפרישה האוניברסלית של הוט בפרישת סיבים, כלומר: גם ידפקו את לקוחות הוט ואת תושבי ישראל וגם יערימו בפועל קשיים על החברה, מפני שהיא לא תתקדם והמתחרות שלה עשויות לספק שירותים טובים יותר וזולים יותר ממנה.

כך, אין כיום על הוט שוק סיטונאי, היא לא פורשת סיבים ואף לא השלימה פרישה אוניברסלית בכל הארץ (220 יישובים לא מחוברים ולא יחברו). הכל הודות לגאוני הרגולציה, ובייחוד לוי, לבאות וברג, לשעבר בכירים במשרד התקשורת, שיצאו נגד פילבר ומשמשים היום כ"עדי מפתח" בתיק 4000 נגד נתניהו.

מה הפסידו הצרכנים והמשק? מיליארדי שקלים, אם לא עשרות מיליארדים, בשל העיכוב בפרישת תשתיות אינטרנט. בזק מעריכה בדוחותיה כי מרגע שתתקבל ההחלטה על השקת שירותים המבוססים על רשת סיבים, אפשר יהיה, מהבחינה התפעולית, להגיע לשיעורי כיסוי ניכרים, של יותר מ-50% ממשקי הבית במדינת ישראל בתוך כארבע-חמש שנים. כלומר כל השנים הללו, מאז ההחלטה לא לקבל את מתווה פילבר, פשוט בזבזו. היום היינו יכולים להיות במצב מתקדם מאוד, שבו חצי ממשקי הבית מכוסים בסיבים אופטיים, ואילו עכשיו נצטרך לחכות כמה שנים. ותודה לרגולטורים, שכולם כאמור עדי מפתח בתיק 4000 נגד נתניהו.

מהי המשמעות לתיק 4000? הרגולטורים מתכוונים להכניס את כל ההבנות עם בזק לחוק ההסדרים. המשמעות היא בלתי-נתפסת: נדמה לי שבפעם הראשונה בישראל, מה שמוצג כעבירה בכתב אישום (כל נושא הסיבים האופטיים מוגדר כ"הטבה"), "יוכשר" בהצעת חוק ממשלתית. וזה חמור שבעתיים, אם מביאים בחשבון שהצעת החוק אמורה לכלול הטבה גדולה יותר מה"הטבה" המקורית (כביכול) בסעיף האישום שרצה "להעניק" לכאורה פילבר לבזק. זה רק מגחיק את הרגולציה הישראלית המטורללת, שביד אחד מכניסה דבר מסוים לכתב אישום וביד השנייה מכניסה אותו לחוק במתכונת חמורה הרבה יותר, וזה גם מגחיק את הפרקליטות.

בנימין נתניהו (צילום: מרק ישראל סלם)

4. באנדל הפוך מה זה? מסלול שבא להקל על הלקוח: נניח, אם הוא מתקשר עם בזק לאספקת תשתית האינטרנט, היא מחברת אותו גם לספק האינטרנט, והוא מקבל חשבונית אחת עבור שני השירותים. מה היה? נקודת המוצא הייתה באנדל לשלוש שנים, ובגלל לחצים של המתחרות (סלקום ופרטנר), הוא הוגבל לשנה אחת בלבד. מה פילבר הציע? שלשירות לא תהיה הגבלת זמן. מה הוחלט לאחורונה: לקבל למעשה את עמדת פילבר ובזק ולאפשר לבזק לשווק אינטרנט ביתי, בשיתוף עם ספק האינטרנט בחשבונית אחת, והפעם, ללא הגבלת זמן.

לאחר שמסלול ה"באנדל הפוך" אושר רק לשנה, במקום לזמן בלתי־מוגבל, בעקבות לחצים של סלקום (שסברה כי זהו המסלול טוב עבור לקוחות בזק), כעת הורה שר התקשורת יועז הנדל לבזק להמשיך ולשווק אינטרנט ביתי בשיתוף עם ספק - בחשבונית אחת - והפעם, ללא הגבלת זמן.

איך פגעו בצרכנים? ברור שזה מסלול שמשרת את הלקוחות בלי לגרום להם כאב ראש של שתי חשבוניות, אבל מי שלחץ כדי לטרפד את המהלך הזה היו כמובן המתחרות, משיקולים טבעיים ואפילו מובנים, אבל לא ממש צרכניים. הרגולטורים נכנעו למתחרות ופעלו בניגוד לאינטרס הציבורי. במהלך כל הנוקשות הרגולטורית המיותרת הזאת, שפעלה נגד הצרכנים, הזהיר משרד התקשורת את בזק כי ניתוק מנוי וחילוץ מחדש לבאנדל הפוך בחשבונית אחת הוא הפרה של החלטת המשרד, ובהמשך אף הטיל עיצום כספי של יותר מ־2 מיליון שקל בעניין. זה מסמל את כל הרגולציה העקומה במשרד התקשורת: יצירת מגבלות שפועלות נגד הצרכן, ואחר כך הטלת קנסות בשם הדאגה לצרכנים כביכול, אף שהמציאות היא אחרת לגמרי.

5200 מגה של בזק באינטרנט מה זה? טכנולוגיה שבאמצעותה אפשר לספק קצבים של עד 200 מגה, כתלות באיכות תשתית הנחשבת. לבזק יש את הטכנולוגיה הזאת כבר משנת 2016.

מה היה? משרד התקשורת סירב לכך שבזק תספק לצרכנים שלה, ושם בשירות סיטונאי (למתחרות) קצבים מהירים יותר בשל שיקולים זרים, לא ענייניים, מתוך מחשבה שיש חבורה של רגולטורים שבתאוריה צריכה "לאזן" את השווקים בכוח, בכל מחיר, לפי מוחם הקודם והפורח, ובעיקר - במנותק מהמציאות הכלכלית. השורה התחתונה: עצירה של חדשנות, עצירה של טכנולוגיה חדשה. מה הוחלט לאחורונה? במשרד התקשורת מתגבשת החלטה לאפשר לבזק לספק את השדרוג. מי הפסיד? הצרכנים, כמובן, כי הרי המתחרה הבולטת הוט החלה בשיווק שירות בקצבים של 500 מגה. את הפקידים, מתברר, לא עניינו כלל הצרכנים והאינטרס הציבורי.

eliz@maariv.co.il